

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Matúz Éva ügyvéd által képviselt felperesnek a Honvédelmi Minisztérium által képviselt alperes ellen felmentés jogellenességének megállapítása és jogkövetkezményei iránt indított perében a Debreceni Munkaügyi Bíróságnál 5.M.1044/2006. szám alatt megindított és másodfokon a Hajdú - Bihar Megyei Bíróság 2.Mf.21.412/2007/4. számú közbenső ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2.Mf.21.412/2007/4. számú közbenső ítéletét hatályon kívül helyezi, a Debreceni Munkaügyi Bíróság 5.M.1044/2006/18. számú ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek
- tizenöt nap alatt - 8.000 (nyolcezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A Debreceni Munkaügyi Bíróság az 5.M.1044/2006/18. számú ítéletével a felperesnek az alperes felmentése jogellenességére alapított keresetét elutasította.

A munkaügyi bíróság tényként állapította meg, hogy a felperes közalkalmazotti jogviszonyban állt az alperessel, határozatlan idejű kinevezés alapján, pénzügyi zászlós beosztásban, a munkaköre pénztáros volt. A felperes 2003. május 2-ától 2006. május 2-áig Gyes-en, illetve Gyed-en volt, a munkakörét B. J. kezdetben határozott, utóbb határozatlan idejű közalkalmazottként látta el, a munkakörét pénzügyi ügyintézőként határozták meg.

A felperes munkába lépését követően a munkakörét - B. J. szabadság időszaka kivételével - nem láthatta el, azt a panaszát követően 2006. november 27-étől tölthette be.

A Kormány 2118/2006. (VI.30.) Korm. határozata, a Honvédelmi Minisztérium 118/2006 (HK.22.) HM utasítása, továbbá a 114/2006 (HK.25.) HM utasítás alapján átalakítás, korszerűsítés, átszervezés történt, a döntések meghatározták az erre vonatkozó eljárás menetét is. A fenti döntések a közalkalmazottakat is érintették.

A 144/2006. (HK.21.) HM utasítás 9. § /4/ bekezdése szerint az alperesi jogelőd munkáltató megszűnt, a szervezetek integrálódnak a HM P. és Sz. H. szervezetébe. Emiatt az alperesi jogelőd jogutóda az alperes lett, a pénzügyi területen foglalkoztatottak létszáma 750-ről kb. 500-ra csökkent. A felperes munkakörében foglalkoztatott 66 fő helyett 29 főt foglalkoztatnak.

Előzetes tájékoztatást követően az alperes a felperes közalkalmazotti jogviszonyát a Kjt. 30. § /1/ bekezdés b/ pontja alapján felmentéssel megszüntette. Arra hivatkozott, hogy a felperes munkaköre megszűnt, részére megfelelő munkakört nem tud felajánlani.

A felperes elsődleges kereseti kérelme a felmentés jogellenessége alapján a jogviszonyának helyreállítására, másodlagosan a jogellenesség anyagi jogkövetkezményei alkalmazására irányult.

A munkaügyi bíróság a tényállás alapján a felmentés jogszerűségére következtetett (Kjt. 30. § /1/ bekezdés b/ pont). A fent említett kormányhatározat, illetve HM utasítások alapján bizonyítottnak találta a jelentős létszámcsökkentést, az átszervezést a katonai, mind pedig a közalkalmazotti létszámban. A munkaügyi bíróság a felmentés indokát valósnak és okszerűnek találta, álláspontja szerint nincs jelentősége annak, hogy a felperes munkakörének megszűnését az alperes jognyilatkozatának melyik része tartalmazza.

A munkaügyi bíróság a munkaköri leírások, továbbá S. S. és B. J. tanúk vallomása alapján azt állapította meg, hogy a pénztáros munkakör a könyvelési feladatokkal bővült, ezáltal a bírói gyakorlat szerint az átszervezést megvalósultnak kell tekinteni.

A munkaügyi bíróság álláspontja szerint a felperes az őt terhelő bizonyítási teher ellenére az alperes rendeltetésellenes joggyakorlását nem bizonyította.

Az ügyben még irányadó Kjt. 30. § /3/ bekezdés alapján a munkaügyi bíróság vizsgálta a felperes számára felajánlható munkaköröket. Erről - összefoglalóan - azt állapította meg, hogy a felperes képzettségét tekintve ilyen munkakör nem volt (indokolás 7. oldal).

Az ítélet ellen a felperes fellebbezést nyújtott be.

A Hajdú-Bihar Megyei Bíróság a 2.Mf.21.412/2007/4. számú közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, megállapította, hogy az alperes a felmentéssel a felperes munkaviszonyát jogellenesen szüntette meg. A jogellenesség jogkövetkezményei tekintetében az eljárásra az iratokat az elsőfokú bíróságnak megküldte.

A másodfokú bíróság nem értett egyet az elsőfokú bíróság jogi mérlegelésével. A felperest helyettesítő, és határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszonyban lévő B. J. alkalmazásából arra következtetett, hogy az alperes nem kívánta a felperest a pénztáros munkakörbe visszahelyezni, hanem nevezettet kívánta foglalkoztatni. Ezért ez a körülmény, nem pedig a munkakör megszűnése volt a felmentés valódi indoka.

A másodfokú bíróság azt is megállapította, hogy a pénztáros munkakör nem szűnt meg, ezt a felperes felmentését követően több hónappal is B. J. látja el. A másodfokú bíróság további érvelése szerint a feladatok bővülése nem jelent munkakör megszűnést, a többletfeladatként jelentkező könyvelést a felperes is el tudta volna látni, az ehhez szükséges képesítést meg tudta volna szerezni. Megjegyezte továbbá, hogy a felperes felmentése időpontjában B. J. sem rendelkezett mérlegképes könyvelő képesítéssel, e képesítés megszerzését az alperes a felperes felmentését követően 2007. január 1-jétől határozatlan időre kinevezett T. Z. részére írta elő. Mindezen körülmények alapján a másodfokú bíróság az alperes Mt. 4. §-ába ütköző magatartását, és való indok hiányában a felmentés jogellenességét állapította meg.

Az alperes a felülvizsgálati kérelmében a másodfokú bíróság közbenső ítéletének hatályon kívül helyezését, az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

Érvelésében kiemelte a felperest érintő ténylegesen megvalósult létszámcsökkentést (66 főről 29 főre), illetve S. S. vezető pénzügyi referens tanú vallomását, miszerint a pénztáros munkakörben feladatcsökkenés következett be, nem lehetett továbbra is önálló munkakör, továbbá kibővült a főkönyvi könyvelésben való részvétellel. Mindezt a perben beszerzett bizonyítékok igazolják. Az így létrejött munkakört érettségivel - amellyel a felperes rendelkezett - nem lehet ellátni. Ezzel szemben T. Z. és B. J. közalkalmazottaknak szakirányú végzettsége volt.

A felmentés indoka tehát a valóságnak megfelelt, egyben okszerűnek minősül.

Az alperes álláspontja szerint a felmentés elbírálása szempontjából nincs jelentősége annak, hogy a felperes nem került vissza az eredeti munkakörébe, ez esetleg egy másik jogvitának lehetett volna tárgya.

Az alperes megítélése szerint T. Z. felperes által nem vitatott meglévő végzettsége, jogviszonyának határozatlan idejűvé átalakítása, illetve B. J. kinevezésének időtartama nem bizonyítja az alperes rendeltetésellenes joggyakorlását. A rendeltetésellenességet a felperes tehát nem tudta bizonyítani.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem nyújtott be.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el (Pp. 274. § /1/ bekezdés).

A felülvizsgálati kérelem alapos.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelem keretei között a felmentési ok valóságnak megfelelőségét és okszerűségét, másrészt a rendeltetésellenes joggyakorlást vizsgálta (Pp. 275. § /2/ bekezdés).

Az alperes 2006. december 21-én kelt felmentése indokaként a felperes munkakörének megszűnésére, és arra hivatkozott, hogy a jogutódlás folytán a helyőrségben és az Igazgatóság állományában a felperes részére betölthető munkakört nem tud felajánlani.

A jogelődöt megszüntető 164/2006. (HK 23.) HM határozat az 5. pontja szerint 2006. november 15-én, míg a HM Közgazdasági és Pénzügyi Ügynökség Költségvetési szerv alapításáról szóló 119/2006. (HK 23.) HM határozat a 16. pontja értelmében 2006. november 20-án lépett hatályba. A felperes jogviszonya a jogutódnál folytatódott azzal, hogy a gyermeke gondozása miatt bekövetkezett távolléte után (a szabadság kivételét követően) 2006. július 10-én ténylegesen munkába állt. A pénztáros munkakörét - a panasza folytán előírt felkészülési ütemtervben foglaltak teljesítése után, B. J. helyettesítése kivételével - 2006. november 27-étől töltötte be.

Az elsőfokú bíróság az irányadó ítélkezési gyakorlatot helyesen értelmezve és alkalmazva állapította meg, hogy az új szervezeti felépítés kialakításával összefüggésben a felperes pénztáros önálló munkaköre megszűnt. Helyette a pénztárosnak könyvelési feladatokat is el kell látnia. Ebből következően a felmentésben megjelölt ok, a munkakör megszűnés a valóságnak megfelelt. Azt a tényt, hogy az új szervezeti felépítés folytán az említett változás megvalósult, a felperes nem vitatta. Ebből következően a felmentés indoka - a másodfokú bíróság ítéletében kifejtettekkel ellentétben - a valóságnak megfelelt. A felperes általa sem vitatottan az új munkakör betöltéséhez szükséges iskolai végzettséggel nem rendelkezett, ezért a felmentés okszerűsége sem tehető vitássá. A másodfokú bíróság erre vonatkozóan tévesen indult ki annak feltételezéséből, hogy a felperes a többletfeladatokat el tudta volna látni, az előírt képesítést meg tudta volna szerezni

(másodfokú ítélet 3. oldal 2. bekezdése); a felmentés indokának a közléskor kell a jogszabálynak megfelelnie, jövőbeni esetleges változás nem vehető figyelembe. A kifejtettek miatt az alperes a felülvizsgálati kérelmében megalapozottan érvelt arról, hogy a felmentés indoka a valóságnak megfelel és okszerű.

Rendeltetésellenes joggyakorlás akkor állapítható meg, ha a fél a jogát alakilag jogszerűen gyakorolja, azonban az elérni kívánt cél a törvénnyel ellentétes (Kjt. 2. § /3/ bekezdés, Mt. 4. §). Ebből következően ha a bizonyítás eredménye alapján (az adott esetben) az állapítható meg, hogy a felmentés oka a valóságnak nem felel meg, az intézkedés nem rendeltetésellenesnek, hanem jogellenesnek minősül, ezért a rendeltetésellenesség vizsgálata nem jöhet szóba.

A másodfokú bíróság a rendeltetésellenesség körében - a kifejtettek miatt a felülvizsgálati eljárásban figyelembe vehetően - a döntését azzal indokolta, hogy a felperes felmentésének időpontjában B. J. sem rendelkezett mérlegképes könyvelői képesítéssel, illetve az alperes nem számára, hanem T. Z.-nak írta elő 2007. január 1-jével a szakirányú képesítés megszerzését. Ez az érvelés összefügg a másodfokú bíróság azon indokolásával, miszerint az alperes célja ténylegesen a felperes helyett B. J. foglalkoztatása volt (másodfokú ítélet 2. oldal).

Az irányadó tényállásból megállapíthatóan B. J. alkalmazása az új szervezeti felépítés kialakítása (2007. január 1.) előtt határozott időre szólóan 2003-ban, határozatlan időre pedig 2004-ben kezdődött, ezért ennek nyilvánvalóan nem lehet jelentősége annak megítélésénél, hogy a létszámcsökkentés, illetve a munkakörök megszűnése miatt az alperest több évvel ezután milyen kötelezettségek terheltek. Nevezett jogviszonyának határozatlan idejűvé alakításakor sem lehetett tudomása az alperesnek a későbbi jelentős átalakításokról. A logika szabályai szerint a jogviszony időtartamának 2004-ben történt megváltozásából sem lehet arra következtetni, hogy az alperes a felperest nem kívánta az eredeti munkakörében foglalkoztatni. A felperest az alperes a jelentős átalakításokról szóló idézett jogszabály, illetve utasítások hatályba lépését követően helyezte vissza az eredeti munkakörébe, ennél fogva a másodfokú bíróság a kifejtetteket is figyelembe véve tévesen állapította meg, hogy az alperes az intézkedése célját tekintve rendeltetésellenesen járt el (Pp. 206. § /1/ bekezdés).

T. Z. jogviszonyának határozatlan idejűvé történt átalakítása a rendeltetésellenes joggyakorlás megállapítására nem alkalmas, mivel ő - bizonyítottan - a felperestől eltérő munkakörben dolgozott, és az iskolai végzettsége magasabb (pénzügyi zászlós, könyvelő; mérlegképes könyvelő). Az iratokból megállapíthatóan B. J. a kinevezésekor rendelkezett - a felperesnél hiányzó - középfokú szakirányú, képesített könyvelő, és pénzügyi ügyintéző

szakképesítéssel (7. sorszámú irat). Annak pedig nem lehet a felperessel szembeni rendeltetésseljes joggyakorlás megállapíthatósága szempontjából ügydöntő jelentőséget tulajdonítani, hogy 2007-től az alperes B. J. számára a mérlegképes könyvelő iskolai végzettség megszerzését írta elő.

A fent kifejtettek miatt a másodfokú bíróság közbenső ítélete jogszabálysértő (Kjt. 30. § /1/ bekezdés b/ pont, Mt. 4. §). Ezért azt a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. § /4/ bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A felperes a Pp. 78. § /1/ bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes felülvizsgálati eljárási költségét.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az ügyben még irányadó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a szerint az állam viseli.

Budapest, 2009. március 18.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, előadó bíró, dr.Mészárosné dr.Szabó Zsuzsanna s.k. bíró, Sztojkoné dr. Hajdu Edit s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

Nné

tisztviselő